

Hundens Udviklingsfaser

At kende til hundens forskellige udviklingsfaser, kan ofte være en hjælp til at forstå hvorfor den nu gør sådan eller sådan. Alle, som har omgang med hunde – eller andre levende væsener for den sags skyld – kan ikke genkende til fortællinger om, at “min hund opfører sig mærkeligt for tiden”. Ja, og det kan der måske være en forklaring på. Heldigvis er flere og flere opmærksomme på at dyr også kan komme i pubertet osv. Når du kigger i nedenstående vil du måske få en aha oplevelse. Du vil sikkert vil komme i tanker om en oplevelse, som nu lige pludselig kan forklares.

0 – 2. uge Vegetative fase

”Bare vokse” – begyndende udvikling af sanserne, specielt lugtesansen. Øjnene åbnes. Har medfødte reflekser, som b.la. søgen efter mad – orienterer sig i cirkler.

3. – 5. uge Overgangsfasen

Ørerne er nu også åbne. På 21. dagen forlader hvalpene lejet og begynder at undersøge omgivelserne. Flokprægning – kontakt med mennesker og andre dyr. Spæd udadrettet kontakt – nysgerrige.

4. – 7. uge Prægningsfasen

Interessen for jagt vågner, lugtesansen videreudvikles. Dominans og forsvarslyst oparbejdes gennem leg. Snæver/ringe prægning på forskellige mennesker i denne periode giver en sky og reserveret hund resten af livet.

8. – 12. uge Socialiseringsfasen HUSK: Prægningsfasen fortsætter parallelt indtil 12. uge.

Hvalpen lærer let nye indtryk – derfor start med miljøtilvænning – glatte gulve, trapper, mørke, trafikstøj osv. Hvalpen er ikke bange for noget som helst i denne periode. Fokus på renlighed og ”alene hjemme”.

13. – 16. uge Rangordningsfasen

Kan være følsom for nye påvirkninger. Halv kønsmodning. Bange på livstid ved angstpåvirkning. Øget produktion af mandlige kønshormoner, som bevirker en højnelse af aggressivitet og dominans. Sørg for, at hunden ikke får dårlige oplevelser! Tid til lederskabsøvelser – hunden skal have lært indkald inden periodens udløb.

4. – 7. måned Flokdannelsesfasen

Rolig periode. Man kan så småt begynde at kræve lidt af hunden. Velegnet til indlæring uden tvang.

NB: Tandskifte – kontroller at hvalpetænderne falder ud.

7. – 10. måned Fysisk kønsmodning

Varer ca. 1 måned – hunden ser ud som om den har glemt alt. Hormonel ubalance. Tæverne får den første løbetid. ”Teenagealderen”.

10 - 17. måned Dressurperioden

Du kan træne målrettet og stille krav til hunden.

17. – 22. måned Psykisk kønsmodning

Også her er der hormonelle forstyrrelser

De nævnte perioder er et godt grundprincip, men perioderne ruller som oftest ind over hinanden. Et flertal af schæferhundeejere vil givet fortælle, at deres hund først var psykisk færdigudviklet da den var omkring 3 år!

Prægningsfasen fra 4-7 uger.

Stor betydning for den senere udvikling og opfattelse af omverdenen. Skal præges af mennesker dvs. lære at omgås mennesker og hunde, så hvalpen betragter disse som artsfæller. Ved hjælp af næsen lærer hvalpen at indtage anden føde end modermælken. Begynder at lege jagt/forfølgelseslege. Man ser dominans og forsvarslust, som er grundlag for senere omgang med andre hunde. Denne fase er utrolig vigtig, da den er en forudsætning for, at hunden kan omgås os og omvendt – dvs. hunden præges på os mennesker. Prægningen er vigtig, fordi hvalpen for alt i verden skal ønske denne kontakt og ikke blot have den som et nødvendigt onde. Herigennem skabes et billede af mennesker som artsfælle over for hvalpen, hvor den i sin naturlige adfærd og udtryksmåde betragter os som medspiller. Det betyder, at den hund som en gang er blevet præget på mennesker, for evigt vil betragte mennesket som en artsfælle. Omvendt kan det også virke negativt. Hvis en hvalp ikke er blevet præget på mennesker – vil den aldrig senere kunne blive det. Hvis hvalpen ikke er præget korrekt, kan det give problemer senere hen. Dette kan medføre adfældsproblemer, ved at hvalpe således ikke vil møde mennesker med åbenhed og tillid generelt. Vær derfor opmærksom på valg af hvalp i en evt. købesituation. Et spørgsmål: Hvor er hvalpene vokset op – i køkkenet eller ude i laden? Vær evt. lidt kritisk i dit valg af opdrætter.

Socialiseringsfasen fra 8-12 uger.

Lederprægning og knytning til flokføreren starter. Hundeføreren overtager nu en stor del af opdragelsen. Husk at prægningen på mennesker fortsætte i denne periode. Man skal betragtes som en gud og hvalpene undervises i jagtsamarbejde med hundeføreren i bytterollen. Villighed + lusten til at lære grundlægges. Motorisk udvikling – jagt-kamplege intensiveres. Byttedriftsfremmende øvelser! F.eks. med bold, men tænk dig om. Det er ikke ligegyldigt, hvordan bolden kastes. Bedst er det at kaste bolden/genstanden ind i et område, hvor hvalpen skal lede efter den. Man får to ting ud af det – dels lærer hvalpen at søge og den tager bolden/genstanden stille og roligt uden at beskadige tænderne. Skal man kaste bolden lige omkring hvalpen, så smid den op i luften – ikke trille, hvor hvalpen skal indhente bolden. I denne fase leger hvalpene meget med hinanden, og denne periode er derfor fyldt med megen aktivitet. Her bliver den første rangorden og flokforhold dannet igennem hvalpenes leg. Hvalpene finder ud af, hvem der er stærkest både fysisk og psykisk, og dette bliver grundlaget for det senere flokforhold. Hvem der er øverst eller nederst i flokken, kan ses i f.eks. et kuld hvalpe. Inden et valg foretages vil det være udmærket at vide, hvordan man som hundeejer selv er skruet sammen, og om man har haft hund før. Husk på, at den stærkeste hund i kuldet typisk også er den mest dominerende, og dermed den mest krævende hund i træningsøjemed.

Rangordningsfasen 13-16 uger.

1. kritiske fase. Forøgelse af det mandlige kønshormon. Øget dominans og aggressivitet fører til, at rangorden etableres. Flokken skal have afgjort sin rangorden før den rigtige jagtundervisning begynder. Slagsmål, aggressivitet og uro i flokken hersker i denne periode, indtil rangordenen er fastlagt, men samtidig har hvalpen behov for tillid og tryk til hundeføreren. Hvalpene nærmest hænger ved hundeføreren i denne periode, derfor skal hund/fører forholdet stå i højsædet. En dobbeltkonfekt som kan være meget svær at balancerer på. Stor dominans. Hvalpen udnytter den forøgede aggressivitet ved at tilkæmpe sig "magtpositioner" – her kan dominansen overudvikles. Kan medføre tyrannisk adfærd

derhjemme og over for andre hunde – fx pludselig "Bevogtning af sko" ved knurren. Løses ved afledning i stedet for at tilkæmpe sig skoen og udvikle dominansen. Straf er meningsløs og kan udvikle dominansen. Denne hvalp kan i leg med andre hvalpe dels udvikle sin egen dominans, men også påføre andre hunde uheldige oplevelser. Hunde med "normale" dominansanlæg kan blive "hundehadere" og hunde med lille dominans kan dæmpe deres selvsikkerhed. Lille dominans. Udvikler sig let ved gentagne nederlag til bløde, krybende underdanige, usikre hunde, der er svære at dressere. De skal have lov til at udvikle deres dominans ved at kunne tage ting fra føreren, det fremmer større selvsikkerhed. Byttedriftsarbejde kan indgyde selvsikkerhed, fordi hunden føler sig "stor og stærk". Ved straf kommer denne hund i konflikt mellem de to drifter aggression og undvigeflugt. Dette er meget belastende for nervesystemet med evt. varig skade. I denne fase indstiller hunden sig på flokkens liv – og dermed også familiens liv. Voksne hundes tålmodighed bliver mindre over for hvalpen med tiden, og den lærer efterhånden stille og roligt at tilpasse sig det voksne liv. I denne fase etableres rangordenen for alvor og der tales her om den første kritiske fase mellem hund og fører. Det er således vigtigt, at lederskabet er i orden og at kontakt mellem hund og fører er godt. En hund med stor dominans kan derfor godt fylde for meget i hjemmet – pas derfor på med at konsekvensen er i top. Lad være med at afstraffe hunden, hvilket kan medføre ekstra dominans. En hund med lille dominans får tit gentagne nederlag, hvilket kan give en meget underdanig hund. Usikkerheden er tydelig og det er derfor vigtigt, at hunden kan mærke, at føreren bakker op – ellers kan varige skader opstå.

Floktilpasningsfasen fra 4-7 måneder.

En "rolig" periode, hvor hormonerne igen kommer i balance. Flokforholdet skulle gerne være etableret og hvalpene mødes med andre fæller. Ulven vil være nået til efteråret og dens bytte begynder at vandre – ulvene samles og følger efter. Hvalpene får lov at deltage i jagterne og kan magte/overkomme mere indlæringsmæssigt. Grundet den manglende psykiske modenhed bør enhver træning ske uden brug af tvang/straf. Rangordenen skal være etableret – hunden er inde i en rolig periode. Her er det vigtigt at opbygge kontaktforholdet mellem hund og fører yderligere og fastholde konsekvensen i træningen – brug ikke tvang eller straf. Benyt i stedet byttedriftsfremmende øvelser ved brug af klude, bolde, pølser, pinde m.m. Tandskiftet: Tandskiftet indtræder i denne periode. Vær især meget opmærksom på, at hvalpens hjørnetænder bliver smidt, når de ny voksentænder vokser ud. Der er kasseret mange hvalpe af denne årsag, idet de nye hjørnetænderne kan presses indad og derved vokse op i ganen.

Pubertetsfasen fra 7-10 måneder. 2. kritiske fase

Hunden bliver fysisk kønsmoden og er i hormonal ubalance. Tæver bliver lettere aggressiv/irritabel i løbetiden (højløbske). Dominans- og rangordensproblemer kan igen forekomme. Har man ikke kunnet dæmpe de dominansstærke hunde før, er det nu, man skal redde "stumperne". Afledning frem for vold!

De dominanssvage skal stadig undgå konflikt situationer, idet hormonforandringerne forstærker aggressiviteten, men pga. det svage nervesystem, kan den ikke magte det. Tæven kan blive indbildt drægtig 63 dage efter første løbetid med mælkeproduktion og "adoption" af ting. Her er tale om den anden kritiske fase, som til dels bunder i en hormonal ubalance og hvor især dominante hunde især er i fokus. Det er vigtigt at fastholde lederskabet mellem hund og fører gennem konsekvens – brug ikke straf/vold, men i stedet træne med hundens byttedrift – målet er en arbejdsglad hund – så brug altså afledning. Psykologi frem for magt! Dressurperioden fra 10-17 måneder. Hormonal balance og dermed rolig til at modtage indlæring. Den psykiske udvikling har givet en vis robusthed og kan tåle egentlig dressur. Er hunden korrekt udviklet, kan et større uddannelsesprogram startes.

Psykisk kønsmoden fra 17-22 måneder. 3. kritiske fase

Perioden kan nemt strække sig efter 22 mdr. alderen. I vild tilstand starter de egentlige pardannelser, men kun få får lov. Hunde med stor dominans, og som ikke har fået dette dæmpet under opvæksten, vil nu sætte kraft og alvor i sine dominansytringer og kan ende med at tage magten i familien. Dominanssvage hunde vil let opleve konfliktsituationer som før og forsigtighed skal udvises.

Husk de tre kritiske faser.

- 13 – 16 uger.
- 07 – 10 måneder.
- 17 – 22 måneder.

Hver kritisk fase varer cirka 3 uger. Ikke alle hunde er lige påvirkelige, og ved nogle hunde mærker man næsten ingen forandring. Husk desuden at terminerne kan variere fra hund til hund, men tendensen er, at mange af de driftsstærke hunde modnes senere.